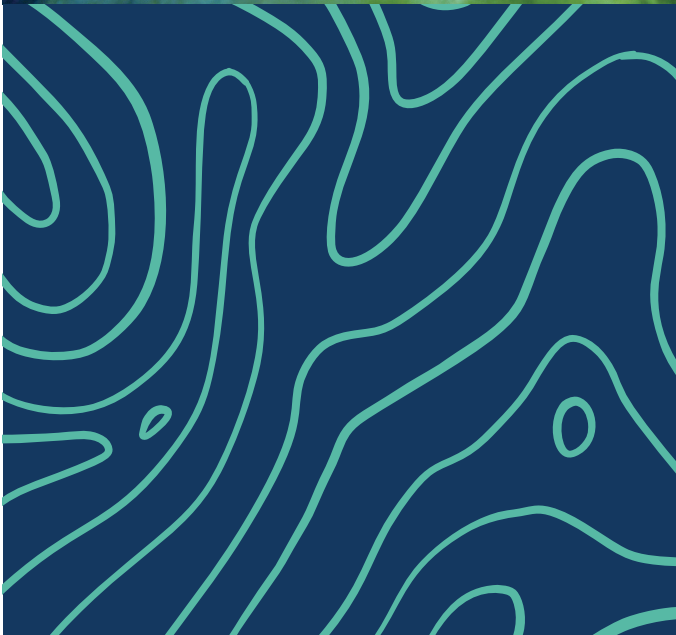
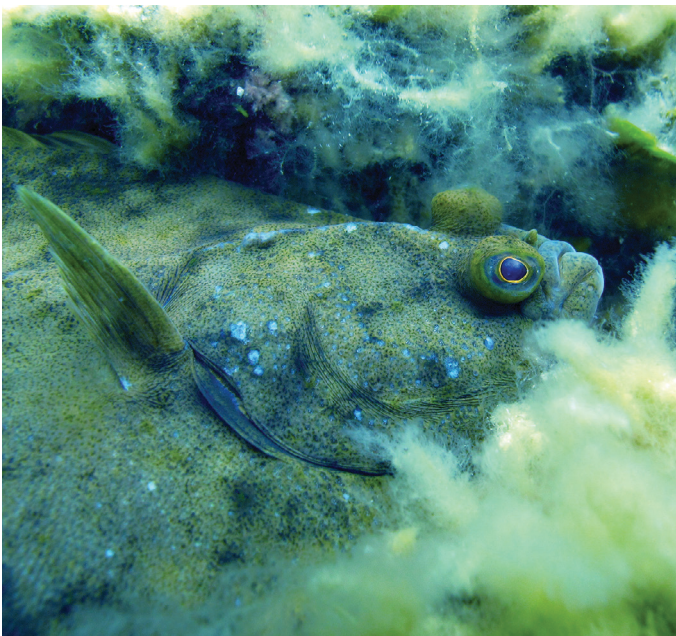


PlanWise4Blue ģeoportāls ilgtspējīgai jūras teritoriālajai plānošanai

PlanWise4Blue (PW4B) ģeoportāls ir lēmumu pieņemšanas atbalsta rīks, kura mērķis ir veicināt ilgtspējīgu dabas resursu pārvaldību Baltijas jūras reģionā.



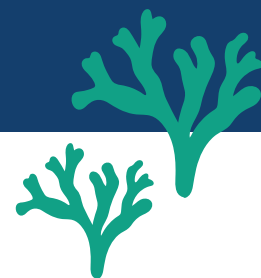
PW4B ģeoportāls
ir pieejams

www.sea.ee/marea



SVARĪGĀKAIS PAR ĢEOPORTĀLU

1. Galvenais PW4B ģeoportāla mērķis ir atbalstīt Baltijas jūras reģiona dabas resursu ilgtspējīgu pārvaldību un sniegt ieteikumus zilās ekonomikas attīstības iespējām, balstoties uz informāciju par jūras resursiem.
2. PW4B ģeoportāls nodrošina interaktīvu saikni starp jaunākajām ekosistēmu pakalpojumu (EP) kartēšanas pieejām, vides ekonomiskiem kontiem (uzskaiti) un ilgtspējas kompasu, lai veidotu ģeotelpisku rīku, kas pielāgots nozares speciālistu un ieinteresēto pušu vajadzībām. Rīks ir izstrādāts, sadarbojoties ar nozīmīgiem centrālā Baltijas jūras reģiona pārstāvjiem un ieinteresētajām pusēm.
3. PW4B ģeoportālā ir integrēti modelēti datu slāņi par dabas vērtībām, ekosistēmu pakalpojumiem, sociālekonomiskām sistēmām un cilvēka darbībām (pašreizējām un nākotnes), kā arī aprēķinu algoritmi (t. i., zināšanas par cilvēka darbību potenciālo ietekmi uz EP noteiktā jūras teritorijā).
4. PW4B pamatā ir sarežģīti modeļi, taču rīks ir viegli lietojams. Tas sekmē zinātnes un politikas savstarpējo sadarbību lēmumu pieņemšanā, sasaistot zinātnes radītus faktus un pierādījumus, ekonomisko nozaru un sabiedrības zināšanas.
5. Portāls ļauj ieinteresētajām pusēm lietot savām vajadzībām pielāgotus modeļus (piemēram, kvantitatīvi noteikt oglekļa krājumus jūrā un to vērtību), izmantojot labākos pieejamos telpiskos datus (esošie datu slāņi portālā) un lietotāja ievadītās vērtības (piemēram, oglekļa tirgus vērtība).



PlanWise4Blue ģeoportāls

Ekosistēmu pakalpojumi (EP) atspoguļo ieguvumus, ko cilvēki saņem no dabas sistēmām, piemēram, pārtikas nodrošinājumu vai atpūtas iespējas. EP jēdziens palīdz labāk attēlot saikni starp cilvēkiem un dabu trīs plašās, savstarpēji saistītās kategorijās: 1) apgādes, 2) regulējošie, 3) kultūras pakalpojumi.

Daudzas darbības jūrā, piemēram, zveja vai kuģošana, ir atkarīgas no jūras resursiem. Savukārt darbības jūrā var ietekmēt jūras ekosistēmas un ar tām saistītos EP.

EP "inventarizācija" palīdz plānotājiem lēmumu pieņemšanā ņemt vērā ekoloģiskos aspektus, tādējādi saglabājot vides ilgtspējību. Dabas kapitāla konti¹ ir vēl viens nesen radīts pārvaldības instruments, kas ļauj integrēt informāciju par

EP ekonomikā. Šos instrumentus arvien biežāk izmanto jūras telpiskajā plānošanā, lai atrastu piemērotu vietu cilvēku darbībām un nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību jūras teritorijās.

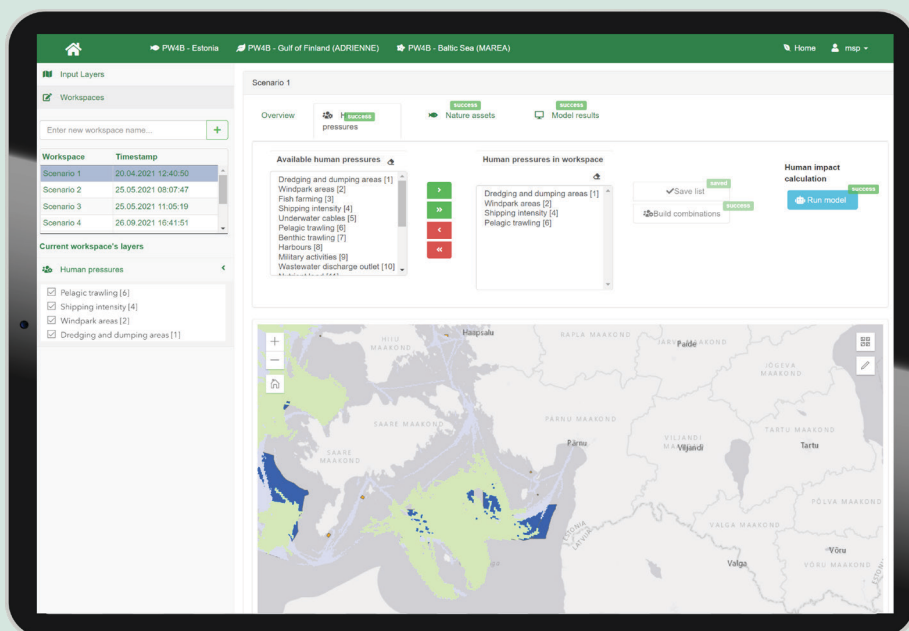
PW4B ģeoportāls ir lēmumu pieņemšanas atbalsta rīks, kura mērķis ir atbalstīt ilgtspējīgu dabas resursu pārvaldību Baltijas jūras reģionā. Portālā izstrādātas EP kartes Igaunijai, Somijai un Latvijai. Šie karšu slāņi ir būtisks ieguldījums uz ekosistēmām balstītā jūras pārvaldībā, jo tas ietver uz datiem veiktus novērtējumus, kurus var izmantot dabas kapitāla uzskaitē.

PW4B ģeoportāla funkcionālie rīki:

Kumulatīvās ietekmes uz ekosistēmu pakalpojumiem novērtējuma rīks: piekrastes ekosistēmas sniedz daudzus labumus, taču cilvēki ietekmē šīs ekosistēmas. Ar kumulatīvo ietekmi apzīmē ietekmes uz vidi kopumu, ko rada vairākas cilvēku darbības – gan kādreizējās, gan tagadnes, gan sagaidāmās. Kumulatīvās ietekmes novērtējums atvieglo zinātnes un politikas veidošanas saskarsmi, jo sniedz novērtējumu ar ietvertu nenoteiktību un sagatavotu zinātnisko analīzi. PW4B ģeoportālā kumulatīvā ietekme tiek vērtēta attiecībā uz iepriekš definētiem ekosistēmu pakalpojumiem, un rezultāti tiek attēloti augstas izšķirtspējas tiešsaistes kartēs.

Lietotājam pielāgoti sociālekonomisko modeļu rīki: ģeoportāls sasaista datubāzes un algoritmus dinamiskos modelēšanas rīkos. Lietotāji var izmantot pielāgotos modeļus, piemēram, kvantitatīvi noteikt oglekļa krājumus jūrā un to vērtības, izmantojot labākos pieejamos telpiskos datus dažādos scenārijos. Šādi modelēšanas rīki ļauj lēmumu pieņēmējiem izvērtēt kompromisus starp alternatīvām pārvaldības stratēģijām. Jūras pārvaldībā kompromisu izvērtēšana starp ieinteresētajām pusēm ir būtiska, jo tajā ir jāņem vērā gan administratīvie, gan politiskie aspekti un to mijiedarbības, vienlaikus mēģinot sasniegt dabas aizsardzības, attīstības un cilvēku labbūtības mērķus.

Rīki, kas ļauj sasaistīt zinātniskos datus un nozaru speciālistu zināšanas kopīgos lēmumu pieņemšanas modeļos: ekonomisko nozaru speciālisti sniedz savus datus un zināšanas, lai novērtētu ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājumu un plūsmu un ar to saistīto kumulatīvo antropogēno slodzi. Šī informācija papildina esošos ekosistēmu pakalpojumu karšu slāņus, lai sniegtu pamatinformāciju par piekrastes ekosistēmu platību, stāvokli un fiziskajām īpašībām. Lietotāji var izmantot portālu, lai paši novērtētu savas darbības ietekmi uz jūras vidi. Katrs novērtējums tiek pievienots publiski pieejamai datu bāzei – Ilgtspējas kompasam – kas ļauj lietotājiem novērtēt savu darbību pašreizējo un turpmāko ilgtspējību. Rezultātā dažādi nozares dalībnieki var veidot kopīgu izpratni par ilgtspēju, izstrādāt vienotu ilgtspējas sasniegšanas redzējumu un novērtēt reģionālo ilgtspējas līmeni.



1. attēls.
Planwise4Blue kumulatīvās ietekmes novērtējums darbojas ar noteiktām saiknēm ar ekosistēmu pakalpojumiem.

Kāpēc izmantot PW4B ģeoportālu?

- Labāko pieejamo zinātnisko datu un zinātniskās analīzes integrācija zinātnes un politikas saskarsmē, lai mazinātu plaisu starp zinātni un lēmumu pieņemšanu uz ekosistēmām balstītā pārvaldībā
- Atvērtā koda tiešsaistes rīks ar viegli lietojamu un intuitīvu darba vidi, lietotājam nav nepieciešama īpaša izglītība
- Komunikācijas rīks lēmumu pieņēmējiem, kas ļauj iesaistīties un pastāvīgi uzlabot zināšanas, datus un analīzes
- Šis rīks kvantitatīvi nosaka cilvēka kumulatīvo ietekmi uz ekosistēmas galvenajām iezīmēm telpiskā veidā
- PW4B palīdz izvērtēt kompromisus starp alternatīvām pārvaldības stratēģijām un sniedz ieteikumus, lai atbalstītu kopīgu lēmumu pieņemšanu
- Karšu slāņi un analīzes rīki ir harmonizēti visam Baltijas jūras centrālajam reģionam
- Ģeoportāls nodrošina piekļuvi dabas datiem un analīzes rīkiem visām ieinteresētajām pusēm MAREA projekta valstīs (Somijā, Igaunijā un Latvijā)
- Lietotāji var uzturēt savu darba telpu un veidot pielāgotus scenārijus

PW4B potenciālais pielietojums

- **Optimālā scenārija izvēlei lēmumu pieņemšanā, piemēram, izvēloties vēja parka atrašanās vietu**
- **Negatīvās ietekmes mazināšanai**
- **Datu sagatavošanai, kas ir izmantojami dabas kapitāla kontu novērtēšanai, piemēram, regulējošo ekosistēmu pakalpojumu aplēsei, izstrādājot ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājuma kontu statistiku vai nākotnes ekosistēmu pakalpojumu plūsmas modelēšanu**
- **Dabas aizsardzības plānošanas atbalstam: lai novērtētu ekosistēmas iespējamās izmaiņas un tās vērtību noteiktā aizsardzības teritorijā.**

ATSAUCES

1. European Environment Agency (EEA) and Petersen, J (2019). Natural capital accounting in support of policymaking in Europe: a review based on EEA ecosystem accounting work. Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi: 10.2800/192703

AUTORI UN FOTOGRAFĪJA

Jonne Kotta, Liisi Lees, Robert Szava-Kovats, Tin-Yu Lai, Francisco Rafael Barboza Gonzalez, Robert Aps, Mihhail Fetissov, Louise Forsblom, Susanna Jernberg | Fotografija 1. lapā: Kaire Kaljurand / Tartu universitāte

PROJEKTA INFORMĀCIJA UN PATEICĪBAS

Šis politikas rezumējums un tā latviskais tulkojums ir sagatavots projektā "No jūras ekosistēmas novērtējuma līdz integrētai pārvaldībai un ilgtspējīgai jūras un piekrastes plānošanai" (MAREA, CB934)". Projekta partneri ir Somijas Vides institūts SYKE, Tartu Universitāte (Igaunija), Pellervo Ekonomiskās izpētes centrs (Somija) un Baltijas Vides Forums (Latvija).

Projektu līdzfinansē Interreg Centrālā Baltijas jūras reģiona programma ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļiem.

Plašāka informācija par projektu: <http://marea.balticseaportal.net/>